REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА-СКОПЈЕ
KUVENDI I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT-SHKUP
Примено: / E pranuar: 03. 06. 2025
Орг. единица / Njësia Org.: 08 | Број / Numër: 3229/1 | Прилог / Shtojcë | Вредност / Vlera

Предлагач: Група пратеници

ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 72, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија и член 47 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, поднесуваме:

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

За работата на претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, г. Дарко Костадиновски

Почитувани колеги пратеници,

Поаѓајќи од фундаменталниот уставен принцип дека независноста на судството претставува еден од главните столбови на демократската држава и владеењето на правото, сметаме дека е обврска на секоја институција - вклучително и на Собранието - да реагира кога има индиции за отстапувања од овој принцип. Судството мора да ја врши својата функција на независен, професионален и непристрасен начин, гарантирајќи ги човековите права и слободи, како што е предвидено во Уставот и во важечките закони.

Нагласуваме дека оваа иницијатива нема намера да изврши притисок врз Уставниот суд, за разлика од другите претходни интерпелации кои беа јасно политички и влијателни по природа. Нашата цел е да иницираме институционална дебата за начинот на функционирање на оваа институција и улогата на нејзиниот претседател во почитувањето на Уставот и важечките закони.

Propozues: Grup deputetësh

DREJTUAR KRYETARIT TË KUVENDIT TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Në bazë të nenit 72 paragrafët 1 dhe 2 të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe nenit 47 të Rregullores së Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, parashtrojmë:

INTERPELANCË

Për punën e Kryetarit të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë së Veriut, z. Darko Kostadinovski

Të nderuar kolegë deputetë,

Duke u nisur nga parimi themelor kushtetues se pavarësia e gjyqësorit përbën një nga shtyllat kryesore të një shteti demokratik dhe të së drejtës, vlerësojmë se është obligim i çdo institucioni – përfshirë edhe Kuvendin – të reagojë kur ekzistojnë indikacione për devijime nga ky parim. Gjyqësori duhet të ushtrojë funksionin e tij në mënyrë të pavarur, profesionale dhe të paanshme, duke garantuar të drejtat dhe liritë e njeriut, siç janë të parashikuara në Kushtetutë dhe në ligjet në fuqi.

Theksojmë se kjo iniciativë nuk ka për qëllim ushtrimin e presionit ndaj Gjykatës Kushtetuese, për dallim nga interpelanca të tjera të mëhershme që kishin qartazi karakter politik dhe ndikues. Qëllimi ynë është të ngrisim një debat institucional mbi mënyrën e funksionimit të këtij institucioni dhe rolin e Kryetarit të saj në respektimin e Kushtetutës dhe të ligjeve në fuqi.

I. Образложение за интерпелација – Јавните изјави на претседателот на Уставниот суд

Во интервју дадено за новинската агенција МИА, г. Костадиновски, меѓу другото, изјави:

„Со тој закон, политиката создаде еден вид правен хаос, што резултираше со политички хаос, недоверба и дилеми... Факт е дека Законот се спроведува и дека создава проблеми во неговата имплементација... Уставниот суд има можност, со евентуална одлука, да ја покрене постапката и да одреди рок во кој законодавецот мора да ги почитува и отстрани сите проблематични уставни одредби...“

Оваа изјава покренува неколку фундаментални прашања:

1. Врз основа на кој член од Уставот или конкретен закон, претседателот на Уставниот суд смее да окарактеризира закон како извор на „политички и правен хаос“?
2. Дали е во надлежност на претседателот на Уставниот суд да утврди проблеми во спроведувањето на законот и да предвиди законодавна интервенција?

Ваквите изјави ги надминуваат рамките на надлежностите дефинирани со закон и покренуваат сериозни сомнежи за непристрасноста и објективноста на претседателот на Судот во случаите што сè уште се во фаза на разгледување.

II. Навредливи изјави против Законот за употреба на јазиците

Претседателот на Уставниот суд, г. Дарко Костадиновски, беше прашан од новинарот Фуркан Салиу зошто натписот

I. Arsyetim për interpelancën – Deklaratat publike të Kryetarit të Gjykatës Kushtetuese

Në intervistën e dhënë për Agjencinë e Lajmeve MIA, z. Kostadinovski ka deklaruar, mes tjerash:

"Me atë ligj, politika krijoi një lloj kaosi ligjor, i cili rezultoi në kaos politik, mosbesim dhe dilema... Fakti është se Ligji po zbatohet dhe se po krijon probleme në zbatimin e tij... Gjykata Kushtetuese ka mundësinë që me një vendim të mundshëm të fillojë procedurën dhe të caktojë një afat kohor brenda të cilit ligjvënësi duhet të përmbushë dhe të heqë çdo dispozitë problematike kushtetuese..."

Kjo deklaratë ngre disa pyetje themelore:

1. Në bazë të cilit nen të Kushtetutës apo ligji të veçantë i lejohet Kryetarit të Gjykatës Kushtetuese të karakterizojë një ligj si burim “kaosi politik dhe juridik”?
2. A është në kompetencën e Kryetarit të Gjykatës Kushtetuese të konstatojë probleme në zbatimin e një ligji dhe të parashikojë ndërhyrje të legjislativit?

Deklaratat e tilla tejkalojnë kuadrin e kompetencave të përcaktuara me ligj dhe ngrenë dyshime serioze për paanshmërinë dhe objektivitetin e Kryetarit të Gjykatës në çështje që janë ende në shqyrtim.

II. Deklaratat me karakter nënçmues ndaj Ligjit për përdorimin e gjuhëve

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese, z. Darko Kostadinovski, është pyetur nga gazetari Furkan Saliu pse në prapaskenën e foltores mbishkrimi i Gjykatës Kushtetuese është

на Уставниот суд зад говорницата е само на македонски јазик, на што г. Костадиновски изјави: *„Тоа се случува кога донесувате лоши закони.“* Оваа изјава претставува: • Навредливо и предрасудно изразување за закон што е донесен од Собранието и е во сила. • Прекршување на одредбата од член 101 од Законот за Уставниот суд, со кој се забранува јавно изразување ставови за случаите што се предмет на разгледување од страна на Судот. Како потсетување, Ве потсетуваме на делот од законот каде што таксативно е наведено дека законот важи и за Уставниот суд: „Член 2 (3) Во институциите од член 1, став (3) од овој закон на државната власт во Република Македонија, службен јазик, покрај македонскиот јазик и неговото писмо, е и јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Македонија и неговото писмо во: комуникацијата, употребата и примената во сите постапки на граѓаните пред сите органи што ја сочинуваат државната власт (Собранието на Република Македонија, Претседателот на Република Македонија, Владата на Република Македонија, судството, јавното обвинителство), Уставниот суд на Република Македонија, Народниот правобранител на Република Македонија, во изборниот процес, образованието, науката, здравството, културата, во спроведувањето на полициските овластувања, во радиодифузната дејност, нотаријатот, извршувањето, инфраструктурните објекти, граѓанскиот регистар, личните документи, финансиите, економијата, како и во други области.“	vetëm në gjuhën maqedonase, z. Kostadinovski ka deklaruar: *"Ashtu është kur bëni ligj të keq."* Kjo deklaratë përbën: • Shprehje nënçmuese dhe paragjykuese për një ligj që është miratuar nga Kuvendi dhe është në fuqi. • Shkelje të dispozitës së nenit 101 të Aktit për Gjykatën Kushtetuese, i cili ndalon shprehjen publike të qëndrimeve për lëndë që janë objekt shqyrtimi nga Gjykata. Sa për rikujtim, po ia kujtojmë pjesën e ligjit ku në mënyrë taksative përcaktohet se ligji vlen edhe për Gjykatën Kushtetuese: "Neni 2 (3) Në institucionet e përmendura në nenin 1, paragrafi (3) të këtij ligji të pushtetit shtetëror në Republikën e Maqedonisë, gjuha zyrtare përveç gjuhës maqedonase dhe shkrimit të saj është edhe gjuha që e flasin së paku 20% e qytetarëve të Republikës së Maqedonisë dhe shkrimi i saj në: komunikimin, përdorimin dhe zbatimin në të gjitha procedurat e qytetarëve para të gjitha organeve që përbëjnë pushtetin shtetëror (Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, Presidenti i Republikës së Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, gjyqësori, prokuroria publike), Gjykata Kushtetuese e Republikës së Maqedonisë, Avokati i Popullit i Republikës së Maqedonisë, në procesin zgjedhor, arsimin, shkencën, shëndetësinë, kulturën, në zbatimin e autorizimeve policore, në veprimtarinë e radiodifuzionit, notarinë, ekzekutimin, objektet infrastrukturore, regjistrin civil, dokumentet personale, financat, ekonominë, si dhe në fusha të tjera." Me këtë, z. Kostadinovski bën dy shkelje të mëdha:

Со ова, г. Костадиновски прави две големи прекршоци: 1. Го крши Законот за употреба на јазиците, кој е на сила, свесно. 2. Го прекршува Законот за Уставниот суд, член 101, кој им забранува на судиите да даваат мислења за активните предмети. Ова влијае на легитимното прашање на граѓаните за фер судење. Член 101 од Законот за Уставниот суд: „Судијата не може јавно да го изрази своето мислење за прашања што се предмет на разгледување пред Уставниот суд.“ **III. Употреба на дискриминаторска терминологија во комуникацијата со Венецијанската комисија** Во барањето до Венецијанската комисија, Уставниот суд, преку својот претседател, го употреби терминот „малцинство“, кој не се појавува во Уставот на Република Северна Македонија. Уставот го признава терминот „немнозински заедници“ и секое отстапување од оваа терминологија претставува уставно и политичко кршење. Ова однесување докажува: • Селективен и пристрасен пристап кон правата на немнозинските етнички заедници, • Тенденција за релативизирање и намалување на уставните права за употреба на јазиците, • Повреда на должноста за заштита на уставниот поредок и неговото	1. Shkel Ligjin për përdorimin e gjuhëve, i cili është në fuqi, me vetëdije të plotë. 2. Shkel aktin e Gjykates Kushtetuese neni 101, me të cilin u ndalohet gjykatësve te japin qendrim për lëndet që janë aktive. Kjo ndikon mbi pyetjen legjitime te qytetareve për gjykim të drejtë. Neni 101 i Ligjit për Gjykatën Kushtetuese: "Gjykatësi nuk mund të shprehë publikisht mendimin e tij për çështje që janë objekt shqyrtimi para Gjykatës Kushtetuese." **III. Përdorimi i terminologjisë diskriminuese në komunikim me Komisionin e Venecias** Në kërkesën drejtuar Komisionit të Venecias, Gjykata Kushtetuese, përmes Kryetarit të saj, ka përdorur termin "pakica", i cili nuk figuron në Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Kushtetuta njeh termin “komunitete që nuk janë shumicë”, dhe çdo devijim nga kjo terminologji përbën shkelje kushtetuese dhe politike. Kjo sjellje dëshmon: • Qasje selektive dhe paragjykuese ndaj të drejtave të komuniteteve etnike joshumicë, • Tendencë për të relativizuar dhe zvogëluar të drejtat kushtetuese për përdorimin e gjuhëve, • Shkelje të detyrës për mbrojtjen e rendit kushtetues dhe përfaqësimin objektiv të tij para institucioneve ndërkombëtare.

објективно застапување пред меѓународните институции.

IV. Неспроведување на законот и недостаток на институционална транспарентност

Од истражувањето на документацијата на официјалната веб-страница на Уставниот суд, се констатира дека документите и комуникациите не се преведуваат и објавуваат во согласност со Законот за употреба на јазиците, со што се прекршува законската обврска за транспарентност и еднаква употреба на службените јазици.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изнесените факти, заклучуваме дека претседателот на Уставниот суд:

1. Врз основа на случаите што ги споменавме претходно, претседателот на Уставниот суд не го применува Законот за употреба на јазиците.
2. Претседателот на Уставниот суд не го спроведува Уставот, иако има институционална должност и обврска што му е доделена.
3. Го крши Законот за Уставниот суд, член 101, кој им забранува на судиите да даваат мислења за предметите што се во тек.
4. Свесно ја манипулира јавноста со јавните изјави за Законот за употреба на јазиците, создавајќи конфузија – или, накратко, лаже.
5. Измислува неуставна терминологија во комуникацијата со меѓународните институции (Венецијанската комисија), со цел да ја манипулира истата и да ги ориентира одговорите од Венецијанската комисија, кои ќе се обиде да ги злоупотреби во тековните процедури за

IV. Moszbatimi i ligjit dhe mungesa e transparencës institucionale

Nga hulumtimi i dokumentacionit në faqen zyrtare të Gjykatës Kushtetuese, konstatohet se dokumentet dhe komunikimet nuk janë të përkthyera dhe publikuara në përputhje me Ligjin për përdorimin e gjuhëve, duke shkelur detyrimin ligjor për transparencë dhe përdorim të barabartë të gjuhëve zyrtare.

KONKLUZION

Në bazë të fakteve të paraqitura, konstatojmë se Kryetari i Gjykatës Kushtetuese:

1. Në bazë të rasteve të cilat i përmendëm më herët, Kryetari i Gjykatës Kushtetuese nuk e zbaton Ligjin për përdorimin e gjuhëve.
2. Kryetari i Gjykatës Kushtetuese nuk e zbaton Kushtetutën, edhe pse ka detyrë dhe obligim institucional të ngarkuar.
3. Shkel Aktin e Gjykatës Kushtetuese, Neni 101, me të cilin u ndalohet gjyqtarëve të japin qëndrim për lëndët që janë aktive.
4. Manipulon me vetëdije të plotë opinionin me deklarata publike për Ligjin për përdorimin e gjuhëve, duke krijuar huti – apo, thënë shkurt, gënjen.
5. Shpik terminologji jokushtetuese në komunikim me institucione ndërkombëtare (Komisioni i Venedikut), për të manipuluar të njëjtin dhe për të orientuar përgjigjet nga Komisioni i Venedikut, të cilat do të mundohet t'i keqpërdorë në procedurat aktuale për trajtimin e Ligjit për përdorimin e gjuhëve në Gjykatën Kushtetuese.
6. Tregon subjektivitet të paragjykuar me kërkesën për përgjigje nga

постапување со Законот за употреба на јазиците во Уставниот суд. 6. Покажува пристрасна субјективност со барањето за одговор од Венецијанската комисија за стандардите за употреба на јазиците на немнозинските заедници, што јасно покажува дека нејзината тенденција е да се минимизира употребата на албанскиот јазик или на јазиците на другите немнозински заедници. 7. Го крши Уставот со класифицирање на законите како добри или лоши. Законот за употреба на јазиците го класифицира како „лош закон“. Кој му го дава тоа право? Сите овие елементи му даваат право на секој граѓанин да се сомнева во непристрасната работа и активност, како и во легитимното очекување на граѓаните за фер судење од страна на претседателот на Уставниот суд, Дарко Костадиновски.	Komisioni i Venedikut për standarde për përdorimin e gjuhëve të komuniteteve joshumicë, çfarë tregon qartë se tendenca e tij është për të minimalizuar përdorimin e gjuhës shqipe apo gjuhëve të komuniteteve tjera joshumicë. 7. Shkel Kushtetutën duke klasifikuar ligjet si të mira apo të këqija. Bën klasifikimin e Ligjit për përdorimin e gjuhëve si “ligj i keq”. Kush ia jep këtë të drejtë? Të gjitha këto elemente i japin çdo qytetari të drejtën që të dyshojë mbi punën dhe veprimtarinë e paanshme, si dhe pritjen legjitime të qytetarëve për një gjykim të drejtë nga ana e kryetarit të Gjykatës Kushtetuese, Darko Kostadinovski.

ПРАТЕНИЦИ/DEPUTETËT: